

Kalksteenwinning ENCI B.V. Maastricht tot 2020

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

3 maart 2008 / rapportnummer 2039-51

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Eerste Nederlandse Cement Industrie (ENCI) B.V. te Maastricht (initiatiefnemer) wil de winning van kalksteen in de St.-Pietersberggroeve voortzetten tot 2020. De huidige ontgrondingenvergunning eindigt op 31 december 2009. Ten behoeve van de besluitvorming over de nieuwe ontgrondingenvergunning wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd, omdat er sprake is van een winning over een oppervlakte van meer dan 25 ha. Het besluit hierover zal worden genomen door het College van Gedeputeerde Staten van Limburg (bevoegd gezag).¹

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER).² Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Win- en afwerkingsfase; Het MER moet een onderscheid maken in de winfase en de afwerkingsfase. De beschrijving van de voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten en de te verwachten effecten daarvan moeten per fase helder worden weergegeven, zodat per fase een goede vergelijking gemaakt kan worden.
- Afwerkingsplannen; Ten behoeve van de te maken keuze tussen de afwerking conform Plan Taken of het principe van Verborgten Valleien (inclusief natte of droge varianten) moet de onderlinge relatie tussen (grond)water en natuur(ontwikkeling) duidelijk worden beschreven, zodat de positieve en/of negatieve effecten van beide afwerkingsplannen inzichtelijk worden gemaakt.
- Samenvatting; Het MER moet voorzien zijn van een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Achtergrond

Het doel van het initiatief is om de ontgrondingenactiviteiten na 2009 te kunnen continueren. Het huidige initiatief verschilt daarbij van het initiatief dat ten grondslag heeft gelegen aan de vorige m.e.r.-procedure (2001-2004), omdat er voor gekozen is om de groeve niet verder te verdiepen dan de huidige vergunning toestaat en om de te ontginnen oppervlakte te verkleinen (geen winning onder D'n Observant). Daarnaast zijn er ook overeenkomsten.

Geef in het MER een beknopte beschrijving van de voorgeschiedenis en de relatie tussen het huidige initiatief en het initiatief van de vorige m.e.r.-procedure.

¹ Voor nadere projectgegevens en bijzonderheden wordt verwezen naar bijlage 1 en voor een overzicht van inspraakreacties en adviezen naar bijlage 2.

² De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in samenhang met de startnotitie moet worden gelezen.

2.2 Beleidskader

Beschrijf voor dit initiatief het relevante, actuele beleidsmatige en juridische kader vanuit vigerend beleid en wet- en regelgeving. Betrek hierbij naast het genoemde kader in de startnotitie ook:

- internationale afspraken over grensoverschrijdende milieugevolgen (zoals onder andere opgenomen in het Espoo-verdrag en omgezet in paragraaf 7.9 Wet milieubeheer) vanwege de ligging nabij België;
- het (natuur)beschermingskader voor eventueel beïnvloede gebieden in België.

Geef in het MER een beknopt overzicht van de daaruit voortvloeiende (harde) randvoorwaarden, criteria en uitgangspunten, waaraan de voorgenoemde activiteit en de alternatieven moeten voldoen en de milieueffecten getoetst zullen worden. Geef hierbij aan welke rol de (harde) randvoorwaarden, criteria en uitgangspunten hebben bij de keuze tussen alternatieven en varianten.

Betrek hierbij tevens de ambities van de ENCI op het gebied van duurzaam gebruik van grondstoffen en maatschappelijk en economisch verantwoord ondernemen.

2.3 Te nemen besluiten

Geef in het MER aan welke besluiten genomen dienen te worden en waarom volgens de startnotitie de vergunningen op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het initiatief niet gewijzigd hoeven te worden. Betrek hierbij de actuele status van de gewijzigde milieuvergunning.³ Geef tevens aan of naast de thans vigerende vergunning op grond van de Ontgrondingenwet nog sprake is van een in de tijd gelimiteerde concessie en zo ja, welke consequenties dit heeft.⁴

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

Maak bij de beschrijving van de voorgenoemde activiteit en alternatieven onderscheid tussen activiteiten die plaatsvinden tijdens de winfase en de afwerkingsfase. Met het maken van een onderscheid in een winfase en een afwerkingsfase kunnen de milieueffecten van de voorgenoemde activiteit en de alternatieven per fase inzichtelijk worden gemaakt, waardoor per fase een heldere onderlinge vergelijking kan worden gemaakt.

³ In de startnotitie is aangegeven dat de gewijzigde milieuvergunning van kracht is, maar nog niet onherroepelijk. Op 27 februari 2008 hebben bevoegd gezag en initiatiefnemer aan de Commissie toegelicht dat de voorbereidingen zijn gestart voor een aanvraag voor een nieuwe vergunning Wet milieubeheer voor de gehele inrichting en dat ten behoeve van het besluit hierop de m.e.r.-procedure gevolgd zal worden.

⁴ Geef hierbij de relatie aan tussen de eventuele concessie en de ontgrondingenvergunning. Zie ook inspraakreactie nr. 15 van de Stichting ENCI Stop (bijlage 2), waarin wordt aangegeven dat de hele vergunningensituatie moet worden beoordeeld in het licht van de concessie voor 60 jaar, die ENCI eind 1948 heeft verkregen.

In de volgende paragrafen wordt in aanvulling op de startnotitie⁵ ingegaan op hoe over de te onderzoeken voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten in de bovengenoemde fasen wordt geadviseerd.

3.2 Winfase

3.2.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit gaat uit van winning van kalksteen tot 2020. De productie van klinker en cement maken volgens de startnotitie geen onderdeel uit van het voornemen. Ze vallen in ieder geval niet onder de m.e.r.-plichtige activiteit. Het produceren van klinker kan echter niet los gezien worden van de winning van kalksteen op deze locatie. Als de winning van kalksteen in 2010 zou eindigen, zou waarschijnlijk vanwege het niet (kunnen) importeren van kalksteen ook de productie van klinker op deze locatie stoppen. De productie van cement daarentegen zou nog wel kunnen plaatsvinden met import van klinker. Om deze reden wordt geadviseerd om de milieugevolgen van de productie van klinker wel te beschrijven bij de voorgenomen activiteit (voor zover relevant ten aanzien van de te verwachten milieueffecten) en de productie van cement niet. Voor de productie van klinker hoeven echter geen alternatieven te worden beschreven.⁶

In het MER dient te worden aangegeven of de winning zo kan worden uitgevoerd dat het ENCI-bos (deels) kan worden gespaard. Indien dat mogelijk is, dienen de milieugevolgen van dit alternatief uitgewerkt te worden. Indien dat niet mogelijk is, dient te worden beargumenteerd waarom niet. Voor het overige zijn voor de winning naast het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief geen reële alternatieven te verwachten.

Geef in het MER ten aanzien van het winnen van kalksteen over de volgende onderwerpen informatie:

- de exacte ruimtelijke begrenzing van de thans vigerende ontgrondingsvergunning, mede in relatie tot de begrenzing van de aansluitende natuurgebieden;⁷
- hoeveelheid en samenstelling van de te winnen kalksteen (kwaliteit, vochtgehalte, mix droge en natte kalksteen);
- plattegronden van het gebied, waarop staat waar en wanneer de winningen plaatsvinden en waar overige activiteiten plaatsvinden (opslag, overslag, verwerking etc.) voor enkele relevante tijdsperiodes;
- onderbouwing van de winlocatie onder het ENCI-bos;
- de oppervlakte te kappen bos (in verband met herplantplicht) en af te graven bovengrond bij het ENCI-bos, plaats van (tijdelijke) opslag en eindbestemming;
- winmethode, wintempo, fasering en momenten van winning in het jaar;
- plaats en omvang van de grondwaterbemaling in relatie tot de vergroting van de groeve en windiepte;
- herkomst van het op te pompen water;
- kwaliteit van het op te pompen water (zoals belangrijkste ionen, pH, temperatuur, maar ook zware metalen en spoorelementen) en eisen die aan de

⁵ De startnotitie gaat uit van de voorgenomen activiteit, nulalternatief, alternatief 1 "Verlengde winning – Plan Taken", Alternatief 2 "Verlengde winning – Vervroegde overdracht" en het meest milieuvriendelijke alternatief.

⁶ N.b. in de m.e.r. ten behoeve van de vergunning Wet milieubeheer (zie ook voetnoot 3 van dit advies) dient dit wel te gebeuren.

⁷ Zie inspraakreacties nr. 4 van A.C. van der Gugten en nr. 15 van de Stichting ENCI Stop (bijlage 2), waarin ook op de exacte begrenzing wordt gewezen.

kwaliteit worden gesteld in relatie tot de bestemming (gebruik) en/of lozing;

- frequentie van monitoren en maatregelen die worden genomen als de kwaliteitseisen van het op te pompen water worden overschreden.

3.2.2 Nulalternatief/referentiesituatie

Het nulalternatief voor de winfase is gezien de doelstelling geen reëel alternatief en kan als een referentiesituatie worden uitgewerkt. Hiertoe wordt geadviseerd om de milieusituatie op 31 december 2009, waarbij de ontgrondingenvergunning niet zou worden verlengd, als referentiesituatie te gebruiken. Daarbij dient te worden uitgegaan van de op 31 december 2009 verwachte feitelijke situatie, die niet zonder meer overeenkomt met hetgeen tot 31 december 2009 is vergund.⁸ Hierbij wordt de productie van klinker ook afgebouwd. De productie van cement kan onderdeel uitmaken van de autonome ontwikkeling als deze zelfstandig middels import van klinker wordt voortgezet.

3.2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Kom op inhoudelijke gronden tot een mma. Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma. Het mma dient daarentegen wel opgebouwd te zijn uit componenten die financieel gezien realistisch zijn.

De startnotitie bevat geen aanzet voor een mma voor de winfase. Besteed bij de ontwikkeling van het mma voor de winfase aandacht aan:

- optimale mitigatie van milieueffecten, zoals op de aspecten geluid, luchtkwaliteit, geur, water en natuur (zie hierover hoofdstuk 4 van dit advies), die tijdens de winning zijn te verwachten;
- minimaal energieverbruik bij de winning en bemaling;
- optimaal zuinig/duurzaam gebruik van primaire schaarse grondstoffen;
- nuttige toepassing van het op te pompen water.

3.3 Afwerkingsfase

3.3.1 Afwerkingsplannen “Verborgen Valleien” en “Plan Taken”

Voor de afwerkingsfase zijn twee hoofdkeuzen te maken tussen het vigerende afwerkingsplan Taken en het recent uitgewerkte plan Verborgen Valleien. Deze keuze is terug te vinden in de voorgenomen activiteit en de alternatieven uit de startnotitie.

Beschrijf hiertoe in het MER beide plannen en besteed bij de beschrijving ten minste aandacht aan:

⁸ Zie inspraakreactie nr. 2 van Deputatie van de Provincie Limburg (bijlage 2), waarin aangegeven wordt dat ten behoeve van de referentiesituatie uitgegaan moet worden van hoe het gebied met zijn omgeving er op 2009-12-31 zal uitzien.

- plaats, aard en omvang van de herinrichtingmaatregelen (inclusief het wel/niet deels afgraven van D'n Observant), die na de winfase worden uitgevoerd;
- het wel/niet aanleggen van een waterplas in de eindsituatie (diepte en eventuele verontdiepingen, omvang, vormgeving, oeverlengte, taludhellingen en verwachte waterkwaliteit in de waterplas);
- plaats, aard en omvang van het (recreatief) gebruik na overdracht van de groeve.

3.3.2 Variant vervroegde overdracht

Werk in het MER voor zowel Plan Taken⁹ als Verborgten Valleien de voor- en nadelen uit van de variant vervroegde overdracht, zoals het eerder realiseren van natuurontwikkeling en recreatief gebruik, maar ook mogelijke (veiligheids)risico's.

3.3.3 Natte en droge varianten "Verborgten Valleien"

Werk de droge en natte varianten voor het afwerkingsplan Verborgten Valleien uit. Besteed bij de uitwerking aandacht aan:

- droge variant; inrichting van de bemaling en gebruik van het op te pompen (grond)water;
- natte variant; de uitvoering van de waterplas in de eindsituatie (diepte en eventuele verontdiepingen, omvang, vormgeving, oeverlengte, stabiliteit wanden groeve en verwachte waterkwaliteit in de waterplas).

Bekijk tevens de mogelijkheden van een tussenvariant "het gedeeltelijk wegpompen van water".¹⁰ Werk deze tussenvariant uit indien blijkt dat deze variant mogelijk (milieu)voordelen biedt. Besteed bij de uitwerking net als bij de natte variant aandacht aan de uitvoering van de waterplas in de eindsituatie.

3.3.4 Nulalternatief/referentiesituatie

Bij het nulalternatief wordt het initiatief niet gerealiseerd en zal de groeve na 2009 worden afgewerkt volgens het vigerende Plan Taken. Omdat dan niet wordt voldaan aan de doelstelling van de initiatiefnemer is in dit geval het nulalternatief geen reëel alternatief en kan het in het MER als referentiesituatie worden beschreven.

Net als bij de voorgenomen activiteit is het mogelijk om de groeve na 2009 af te werken volgens het plan Verborgten Valleien. Beschouw ook deze referentiesituatie in het MER.

3.3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

Naast de algemene vereisten voor het mma (zie subparagraaf 3.2.3 eerste twee alinea's) wordt geadviseerd om bij de ontwikkeling van het mma voor de afwerkingsfase na te gaan welk alternatief en variant het mma is:

⁹ Alternatief 2 met afwerkingsplan Verborgten Valleien gaat uit van een vervroegde overdracht van delen van de groeve. Hierbij kan gedacht worden aan de "Oehoe-vallei", dat volgens dit principe is ingericht. Vervroegde overdracht is echter ook mogelijk bij het afwerkingsplan Taken, zoals de visvijver die conform dit plan is ingericht.

¹⁰ Zie inspraakreactie nr. 12 van het College van Burgemeester en Wethouders gemeente Maastricht (bijlage 2), waarin aandacht wordt gevraagd voor deze tussenvariant.

- Plan Taken, Verborgen Valleien of een combinatie van beide plannen;¹¹
- wel of geen vervroegde overdracht van afgewerkte delen van de groeve;
- natte of droge variant bij Verborgen Valleien (indien blijkt dat de afwerking conform Verborgen Valleien milieuvriendelijker is dan de afwerking volgens Plan Taken).

Geef aan de hand van deze informatie aan wat het integrale voorkeursalternatief is voor de win- en afwerkingsfase en wat het mma. Motiveer eventuele verschillen tussen het voorkeursalternatief en het mma.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Algemeen

Breng in het MER de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de verschillende alternatieven en varianten in beeld voor de winfase en voor de afwerkingsfase. Geef tevens per milieuaspect aan of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn, die de verwachte negatieve effecten op dat aspect kunnen wegnemen of verzachten. Werk deze mitigerende maatregelen vervolgens indien mogelijk kwantitatief uit ten behoeve van het mma en geef hierbij aan of deze maatregelen ook onderdeel uitmaken van de voorgenomen activiteit.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- Naast negatieve effecten moet ook aan de positieve effecten door natuurontwikkeling of zuinig gebruik van grondstoffen aandacht worden besteed.
- Expliciet dient te worden ingegaan op cumulatie van effecten voor de omwonenden en de omliggende natuur.
- Bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case scenario' worden gebruikt.
- De manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

Voor zover relevant moet ook rekening worden gehouden met de gevolgen (op termijn) van andere activiteiten in de omgeving die op de milieusituatie in het studiegebied van invloed zijn.

In de startnotitie staat welke milieuaspecten in het MER aan de orde zullen komen. De voorgestelde aanpak wordt ondersteund, waarbij in onderstaande paragrafen ten aanzien van enkele te onderzoeken milieuaspecten een aantal aanvullingen en kanttekeningen wordt gegeven.

¹¹ Betrek hierbij inspraakreacties nr. 19 van Stichting Milieufederatie Limburg en nr. 22 van Natuurmonumenten (bijlage 2), waarin aangegeven wordt of beide genoemde afwerkingsplannen wel de geschikte afwerkingsplannen zijn en of niet een nader (in het openbaar) te ontwikkelen plan dat een meer duurzame afwerking voor ogen heeft.

4.2 Winfase

4.2.1 Woon- en leefmilieu

Rondom het ENCI-terrein treden er emissies van geluid, geur en (fijn)stof op en is er sprake van aan- en afrijdend vrachtverkeer. De voorgenomen activiteit als zodanig (het winnen van kalksteen na 2010) zal waarschijnlijk geen verslechtering teweegbrengen in het bestaande hinderniveau ervan uitgaande dat de jaarlijkse win- en productiehoeveelheid niet omhoog gaat en het productieproces niet verandert. Dit mag echter geen argument zijn om het aspect woon- en leefmilieu in het MER niet volledig mee te nemen.

Het MER dient een kaart en een beschrijving (van de aard en omvang) te bevatten van alle bestemmingen in het studiegebied die gevoelig zijn voor hinder door geluid, geur en (fijn)stof. De bestaande achtergrondniveaus op het gebied van geluid en stofemissie dienen te worden beschreven. Daarbij dient ook te worden ingegaan op mogelijke grensoverschrijdende effecten, zoals bijvoorbeeld geurhinder.

Beschrijf in het MER wat het hinderniveau door geluid, geur en (fijn)stof is voor de referentiesituatie en in welke mate het uitvoeren van de voorgenomen activiteit daarop van invloed is. Beschrijf tevens de maatregelen die gerealiseerd zijn dan wel zullen worden om geluid-, geur- en stofemissie voor de omwonenden tegen te gaan of te beperken.

4.2.2 Water en bodem

Het MER moet inzichtelijk maken welke invloeden het voortzetten van de ontginningsactiviteiten, inclusief de uitbreiding naar het westen en de uitbreiding van het diepere deel van de groeve, kunnen hebben op de waterhuishouding in de groeve en op het (grond)water binnen het gehele invloedsgebied.¹²

Het grondwatermodel waarmee in 2004 de bestaande grondwaterstroming en de effecten van de kalksteenwinning zijn berekend, zal worden geactualiseerd. Daarbij dient nagegaan te worden of een betere kalibratie mogelijk is bij gebruik van de meer recent beschikbaar gekomen stijghoogtes en grondwaterstanden. Tevens dient aan de hand van stijghoogtemetingen te worden aangetoond in hoeverre de aanname juist is dat de zeer goed doorlatende grindafzettingen in het Maasdal en de Maas in directe hydraulische verbinding staan met de daaronder liggende matig tot goed doorlatende kalksteenformaties van Maastricht en Houthern.¹³ Ook dienen de bestaande gegevens over de bodem en het grondwater bij het Albertkanaal in het model te worden verwerkt.¹⁴

Breng de effecten in beeld van de voorgenomen activiteit op het grondwaterpeil en de grondwaterwinningen binnen het invloedsgebied. Beschrijf de effecten (kwantitatief) in de Jekervallei en andere voor verdroging (of vernatting) gevoelige gebieden. De omvang en de consequenties van onzekerheden en

¹² Besteed aandacht aan de kritiek op eerder uitgevoerd geohydrologisch onderzoek (Van Autenboer en Cammaer, 2005) door alle genoemde punten op systematische wijze te verwerken of te weerleggen.

¹³ Ter illustratie: de drie kalksteengroeven of reeksen groeven in België die dieper gaan dan het nabijgelegen rivierwater vertonen alle drie een duidelijke discontinuïteit tussen rivier- (en alluviale oppervlaktewater) en het dieper grondwater met waterpeilverschillen ter hoogte van de rivier die tot 80m oplopen. Het betreft hier de kalksteengroeven in Doornik naast de Schelde, in Beez naast de Maas en in Amay eveneens naast de Maas.

¹⁴ De Commissie verwijst hierbij naar de bestaande onderzoeken naar de verbreding van het Albertkanaal en het project van de sluis van Lanaye.

onnauwkeurigheden in de modelberekeningen en in de gebruikte gegevens moeten worden vermeld.

Het risico van het mogelijk opbreken van de Formatie van Vaals ten gevolge van de overdruk in het Carboon daaronder, dient te worden nagegaan. Eveneens moet worden onderzocht of het te overwegen is om in het Carboon de overdruk te reduceren door spanningsbemaling.

De waterhuishouding van de groeve is gebaseerd op een eenvoudige bemaling, waarbij de neerslag samen met het kwelwater van de bodem van de put opgepompt wordt en op de Maas wordt geloosd. Ga na of deze methode in energetisch opzicht efficiënter kan worden gemaakt, bijvoorbeeld met periferische bemalingsputten. Ga tevens na of het onttrokken grondwater doelmatiger kan worden toegepast door het bijvoorbeeld naar het Jekerdal te pompen, of te gebruiken als drinkwater of hulpbron in geval van verontreiniging van het Maaswater.

4.2.3 **Natuur**

Het MER moet voldoende inzicht bieden in de flora, fauna en ecologische waarden in het studiegebied en de effecten daarop door de voorgenomen activiteit. Geef aan of er in het studiegebied (eventueel ook in België) gebieden liggen of soorten leven, die een speciale beschermde status hebben of krijgen. Geef aan of er mogelijk effecten te verwachten zijn (ook eventueel op grond van externe werking en cumulatie van effecten) op beschermde gebieden en soorten.

Gebiedsbescherming¹⁵

Geef in het MER aan of de voorgenomen activiteit gevolgen zou kunnen hebben voor beschermde natuurgebieden (in ieder geval Natuurmonument De Sint Pietersberg en het Natura 2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal). Indien dat het geval zou kunnen zijn, presenteer dan voor de beschermde gebieden:

- de namen van de gebieden;
- de grondslag voor de bescherming:
 - Natura 2000 (Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn) op grond van artikel 10a Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw);
 - Natuurmonument: art. 10 Nbw;
 - Ecologische Hoofdstructuur (*Nota Ruimte*).
- de begrenzingen op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied én:
 - de afstanden hiervan tot de beschermde gebieden;
 - of een duidelijk schaalniveau van het kaartmateriaal waaruit dat is af te leiden.

Geef bovendien per Natura 2000 gebied aan:

- wat de instandhoudingsdoelstellingen zijn;
- in welke staat van instandhouding de soorten en habitattypen verkeren.

Voor Natura 2000-gebieden geldt dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significante gevolgen kan hebben. Bepaal of de voorgenomen activiteit in cumulatie met andere activiteiten en handelingen, waar-

¹⁵ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet en de gebiedsbescherming.

onder bestaand gebruik, significante gevolgen kan hebben. Indien een passende beoordeling opgesteld moet worden, wordt geadviseerd om deze in het MER op te nemen. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets¹⁶ doorlopen te worden.

Soortenbescherming¹⁷

Geef aan of voor de voorgenomen activiteit een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Indien dat vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden en voor welke soorten dat geldt.

Geef in het MER aan welke beschermde planten- of diersoorten voorkomen in of nabij het plangebied en of sprake kan zijn van verstoring van beschermde soorten.

Ga speciaal in op de zeldzame soorten: deze staan in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75 Ffw).

4.2.4 Cultuurhistorie en landschap

Geef in het MER een overzicht van de cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden in het plangebied. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.¹⁸ Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de voorgenomen activiteit is op aanwezige cultuurhistorische waarden (waaronder ook archeologische vindplaatsen). Hierbij moet worden ingegaan op mogelijke aantasting van cultuurhistorische waarden, zoals het risico op verzakken/instorten van delen van het resterende gangenstelsel in de Sint-Pietersberg of scheurvorming in gebouwen. Besteed daarbij ook aandacht aan de Tombe en de voormalige verdedigingswerken.¹⁹

Beschrijf tevens de (verdere) aantasting van het landschap tijdens de winning, in het bijzonder de effecten van een mogelijke afgraving van de westrand van de groeve (ENCI-bos) en op de zichtlijnen vanuit het Jekerdal.

¹⁶ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁷ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁸ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voorzover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

¹⁹ Zie inspraakreactie nr. 12 van het College van Burgemeester en Wethouders gemeente Maastricht (bijlage 2), waarin aandacht voor de Tombe en de voormalige verdedigingswerken wordt gevraagd.

4.3 Afwerkingsfase en het gebruik daarna

4.3.1 **Waterplas**

In het MER moet ingegaan worden op de processen die zich kunnen afspelen in de waterplas (na afwerking Plan Taken of natte variant Verborgten Valleien), zoals het al dan niet optreden van thermische en/of zout-zoet stratificatie, zuurstofloosheid, algengroei, methaangisting, vorming van zwavelwaterstof, etc. Hierbij speelt de uitwisseling tussen het water en het omliggende kalksteen een duidelijke rol. Uit literatuuronderzoek moet blijken of en onder welke omstandigheden in de waterplas een verantwoord watermilieu kan ontstaan. Beschrijf de mogelijkheden die de waterplas kan bieden voor natuur en/of recreatie.

4.3.2 **Natuur**

Het MER moet voor de afwerkingsfase voldoende inzicht bieden in de positieve en/of negatieve effecten op de flora, fauna en ecologische waarden in het studiegebied.

Indien blijkt dat bij een afwerkingsplan ook mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn (ook eventueel op grond van externe werking en cumulatie van effecten) op beschermde gebieden en/of soorten dan wordt geadviseerd om dezelfde stappen te zetten zoals beschreven in paragraaf 4.2.3 van dit advies.

4.3.3 **Recreatie**

Beschrijf de (positieve) effecten van de afgewerkte groeve op recreatie en de (negatieve) effecten van recreatie op natuur. Beschrijf tevens de mogelijke risico's van de wandstabiliteit tijdens en na de afwerkingsfase.

4.3.4 **Cultuurhistorie en landschap**

Geef aan welke negatieve en/of positieve effecten te verwachten zijn op cultuurhistorie tijdens de afwerkingsfase en het gebruik daarna (zie hiertoe ook subparagraaf 4.2.4 van dit advies).

Geef aan welke landschappelijke positieve dan wel negatieve effecten tijdens de afwerkingsfase en het gebruik daarna verwacht kunnen worden. Beschrijf de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing.

5. **PRESENTATIE EN SAMENVATTING VAN HET MER**

De verkregen informatie moet inzichtelijk in het MER worden gepresenteerd. In het MER dienen heldere tabellen, illustraties en recent kaartmateriaal met duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle gebiedsaanduidingen en topografische namen, die in het MER worden gebruikt, goed leesbaar worden weergegeven. Maak voor de landschappelijke aspecten gebruik van visualisaties.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

6. OVERIGE ONDERDELEN

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in kennis”, “evaluatie” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Eerste Nederlandse Cement Industrie (ENCI) B.V. te Maas-tricht

Bevoegd gezag: het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Lim-burg

Besluit: vergunning op grond van de Ontgrondingenwet

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C16.3

Activiteit: ENCI wil de winning van kalksteen in de St.-Pietersberggroeve voortzetten tot 2020. De huidige ontgrondingvergunning eindigt op 31 decem-ber 2009.

Betrokken documenten:

- Milieueffectrapport 'Cement voor de toekomst', Arcadis, 6 mei 2004;
- Samenvatting milieueffectrapport 'Cement voor de toekomst', Arcadis, 6 mei 2007;
- Startnotitie Kalksteenwinning ENCI tot 2020, Arcadis, 14 december 2007;
- Diverse achtergronddocumenten, o.a. met betrekking tot groeve-onderzoek, grondwateronderzoek, akoestisch onderzoek en natuurwaar-denonderzoek.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuom-standigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Het Limburgs Dagblad, 2 januari 2008

aanvraag richtlijnenadvies: 21 december 2007

ter inzage legging startnotitie: 2 januari tot en met 13 februari 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 3 maart 2008

Bijzonderheden:

Van 2001-2004 heeft een m.e.r.-procedure gelopen voor het voornemen tot een diepere winning van (20 miljoen m³) kalksteen dan in de oorspronkelijke concessie was toegestaan ter continuering van de winning over een langere periode namelijk tot 2030. Voor dit initiatief heeft de Commissie een richtlij-nenadvies (project 1140) gegeven, maar is vanwege stopzetting van de proce-dure niet meer gevraagd voor een toetsingsadvies.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamen-stelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. W. Altenburg

prof.dr. Ch.W. Backes

ing. E.H.A. de Beer

drs. A.R. van Dijk (werkgroepsecretaris)

dr. C.J. Hemker

prof.ir. J. Schittekat

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. 21 mondelinge zienswijzen: de heer / mevrouw Coppens, Vrolijk, Roovers-Tacken, Mans, Crebolder, Morreau, Gorissen, Salet, Disch, De Kanter, Jonkman, Den Hartog, Devilee, Klompen, Simons, Crouzen, Verzijlberg, Palmans, Beumer, Bergs en Beeks, allen te Maastricht
2. Deputatie van de provincie Limburg, Hasselt (België)
3. A.E. Flesseman-Meursing, Maastricht
4. A.C. van der Gugten, Maastricht
5. E.E. den Hartog, Maastricht
6. W.H.M. Beks, Maastricht
7. A. Boersma en G.C.J.J.M. Boersma-Janssen, Maastricht
8. R. de Kanter, Maastricht
9. P.A.G.M. Kleijnen, Maastricht
10. M. Hellenbrand, Maastricht
11. W. Lomen, Maastricht
12. College van Burgemeester en Wethouders gemeente Maastricht, Maastricht
13. L. Soete, Maastricht
14. College van Burgemeester en Schepenen gemeente Riemst, Riemst (België)
15. Stichting ENCI STOP (SES), Maastricht
16. J.R. van Schaik en S.H.L.M. van Schaik-America, Maastricht
17. S. Jonkman-Swart, Gronsveld
18. J. Geraerds, Maastricht
19. Stichting Milieufederatie Limburg, Roermond
20. Vereniging tot Redding van de Sint Pietersberg (V.R.S.P.), Maastricht
21. J. Dumoulin, Maastricht
22. Natuurmonumenten, 's-Graveland
23. Limburgse Milieukoepel, Hasselt (België)

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Kalksteenwinning ENCI B.V. Maastricht tot 2020

De Eerste Nederlandse Cement Industrie (ENCI) B.V. te Maastricht wil de winning van kalksteen in de St.-Pietersberggroeve voortzetten tot 2020. De huidige ontgrondingenvergunning eindigt op 31 december 2009. Ten behoeve van de besluitvorming over de nieuwe ontgrondingenvergunning wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd, omdat er sprake is van een winning over een oppervlakte van meer dan 25 ha.

ISBN: 978-90-421-2321-2